7/1350 -3-

965

T.C.
BAŞBAKANLIK
HAZİNE MÜSTEŞARLIĞI

SAYI : B.02.1.HM.0.KAF.07.01 25.02.00* 15205
KONU : ÇTTH

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
GENEL SEKRETERLİĞİNE

İLGİ: Başbakanlık kanalıyla alınan 10.02.2000 tarih ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS. 0.10.00.02-7/1350-4027/ 9675 sayılı yazınız.

Ankara Milletvekili Sayın Saffet Arıkan BEDÜK tarafından Sayın Başbakanımıza tevcih edilen 3417 Sayılı Çalışanların Tasarrufa Teşvik Edilmesi ve Bu Tasarrufların Değerlendirilmesine Dair Kanun ile tesis edilen Çalışanların Tasarruflarını Teşvik Hesabına ilişkin soru önergesinde yer alan hususlara verilen cevabımız ekte sunulmaktadır.

Bilgilerine arz ederim.

Recep ÖNAL
DEVLET BAKANI

Ek: 3 sayfa

ANKARA MİLLETVEKİLİ SAYIN SAFFET ARIKAN BEDÜK'ÜN
3417 SAYILI KANUN İLE İLGİLİ YAZILI ÖNERGESİNE İLİŞKİN CEVAP

SORU 1– Bugüne kadar Zorunlu Tasarruf Fonu'nda toplanan para miktarı ne kadardır?

CEVAP 1- 3417 Sayılı Çalışanların Tasarrufa Teşvik Edilmesi ve Bu Tasarrufların Değerlendirilmesine Dair Kanun uyarınca tesis edilen Çalışanların Tasarruflarını Teşvik Hesabı (ÇTTH)'na Kanun'un yürürlüğe girdiği 1 Nisan 1988 tarihinden 31 Aralık 1999 tarihina kadar kümülatif bazda; 1.177.987 milyar TL anapara ve 2.653.758 milyar TL nema geliri olmak üzere toplam 3.831.745 milyar TL giriş olmuştur. Bu tutardan; 787.989 milyar TL'si anapara, şahıs kesintisi ve nema olarak hak sahiplerine, 5.028 milyar TL'si iade olarak ilgili kurumlara, 11.879 milyar TL'si yatırım harcamaları ve komisyon olarak T.C. Ziraat Bankası'na olmak üzere toplam 804.895 milyar TL. ödeme yapılmıştır.

Bakiye ise, vadeli hesaplarda ve çeşitli tahvil ile devlet iç borçlanma senetleri alımı suretiyle nemalandırılmıştır.

SORU 2 – Günümüze kadar Fonda biriken paralar nasıl ve ne şekilde değerlendirilmiştir? Ücretliye verilecek olan nemalara uygulanan faiz oranları hangi kriterlere göre hesaplanmıştır?

CEVAP 2- 3417 sayılı Kanun'un "Nemalandırma"yı düzenleyen 5'inci maddesinde; Toplu Konut ve Kamu Ortaklığı İdaresi Başkanlığı tarafından (4046 sayılı Kanunun geçici 6'ncı uyarınca 1.1.1995 tarihinden itibaren Hazine Müsteşarlığı) 4'üncü maddeye göre açılacak hesapta (ÇTTH'de) toplanan paraların, Yüksek Planlama Kurulu (YPK)' nca belirlenecek esaslar dahilinde, gayrimenkul alım satımına yönelik yatırımlar hariç olmak üzere her türlü menkul kıymetlere ve verimi yüksek yatırımlara yatırmak sureti ile nemalandırılacağı öngörülmüş, "Düzenleme"ye ilişkin 9'uncu maddesinin (b) fıkrası ile de; T.C. Ziraat Bankası Ankara Merkez Şubesi'ndeki hesapta (ÇTTH'de) toplanacak paraların nemalandırılmasında öncelikleri tespit etmek; bu paraları gerektiğinde diğer kamu bankalarında da nemalandırmak; T.C. Ziraat Bankası ve diğer kamu bankaları ile bu Kanun'un uygulanmasında görevlendirilen kuruluşlara hizmetleri karşılığının ne şekilde ödeneceğini tespit etmek yetkisi Yüksek Planlama Kurulu'na verilmiştir.

Bu noktadan hareketle, çalışanlarından yapılan tasarruf kesintisi ile Devlet/işveren katkısından oluşan meblağların diğer bir ifadeyle ÇTTH'de biriken paraların değerlendirilmesi 3417 Sayılı Kanun'un 5'inci maddesi uyarınca, YPK tarafından belirlenen esaslar dahilinde yapılmaktadır.

367

Mezkur madde hükmüne göre alınan YPK Kararları uyarınca, Kanun'un yürürlüğe girdiği tarihten günümüze kadar geçen dönemde çalışanlar adına T.C. Ziraat Bankası şubelerine yatırılan tasarruf kesintileri ve katkı paylarından oluşan kaynağın değerlendirildiği alanlar aşağıda verilmiştir. Bunlar;

1-Başbakanlık Toplu Konut ve Kamu Ortaklığı İdaresi Başkanlığı (KOİ) tarafından ihraç edilen özel tahviller,
2- TÜPRAŞ tahvilleri,
3-Türkiye Petrolleri A.O. tahvilleri,
4-Türkiye Elektrik Kurumu tarafından ihraç edilen tahviller,
5-Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş. tarafından ihraç edilen tahviller,
6-Hazine Bonoları / Devlet Tahvilleri,
7-Gecikme Cezaları Vadeli Hesapları,
8- Repo/ vadeli hesaplar'dır.

Bunun yanısıra, **1994 yılından itibaren** YPK'nın, 6.1.1994 tarih ve 94/T-1 sayılı, 19.1.1995 tarih ve 95/T-1 sayılı, 25.1.1996 tarih ve 96/T-6 sayılı, 28.1.1997 tarih ve 97/T-2 sayılı, 27.1.1998 tarih ve 98/T-2 sayılı, 28.01.1999 tarih ve 99/T-1 sayılı, 26.01.2000 tarih ve 2000/T-1 sayılı ve 3417 Sayılı Kanun'a göre yapılacak nema ödemeleri konulu Kararları ile T.C. Ziraat Bankası Merkez Şubesinde açılan ÇTTH'de birikecek paraların Kararın ait olduğu yıl sonuna kadar nema ödemesi dışında başka bir amaçla kullanılmaması ve hesapta birikecek paraların Toplu Konut ve Kamu Ortaklığı İdaresi tarafından kamu bankalarındaki vadeli ve vadesiz mevduat hesaplarına aktarılarak veya Devlet Tahvili/Hazine Bonosu alım satımı yapılarak nemalandırılması kararlaştırılmıştır.

Sözkonusu Kararlar doğrultusunda ÇTTH'de biriken paralar, 1994 yılından itibaren sadece Devlet Tahvili/Hazine Bonosu alım-satımı yapılarak nemalandırılmaktadır. ÇTTH'ye giren paraların giriş tarihi ile ihale tarihleri arasında fark olması halinde ise bu paralar arada geçen süreyle sınırlı olmak üzere T.C. Ziraat Bankası'nda repo ile değerlendirilmektedir.

Nema oranı ise, YPK'nın 19.12.1989 Tarih ve 89/T-133 Sayılı Kararı gereğince; 3417 Sayılı Kanun hükümlerine göre T.C. Ziraat Bankası Ankara Merkez Şubesinde açılan ÇTTH'ye yatırılan tasarruf kesintileri/katkı paylarının ve gecikme zamlarının aynı Kanun'un 5'inci maddesi hükümlerine göre nemalandırılması sonucu tahakkuk eden gelirler ile gecikme zamlarının toplamından, T.C. Ziraat Bankası komisyonu ve diğer giderlerin düşülmesinden sonra bulunan meblağın; hak sahiplerinin ÇTTH'ye yatırılmış tasarruf tutarına bölünmesi suretiyle bulunmaktadır.

Nema oranı, yukarıda belirtilen şekilde 3417 Sayılı Kanun'un yürürlüğe girdiği tarihten itibaren kümülatif olarak hesaplanmaktadır.

SORU 3 – 1999 yılında Hazine ne kadar ve hangi faiz oranlarında iç borçlanmaya gitmiştir? Serbest piyasa ekonomi politikası uygulanan ülkemizde, Hazine Zorunlu Tasarruf Fonunda biriken miktarı bir bankadan borçlanmış olsaydı hangi oranda faizle borçlanırdı?

CEVAP 3 – ÇTTH'de biriken paralar 1994 yılından itibaren sadece Hazine Bonosu ve DevletTahvili alımı ile nemalandırılmaktadır. Sözkonusu Devlet Tahvili ve Hazine Bonolarının faiz oranları da aynı ihalede satılan tüm menkul kıymetler için geçerli olan ihalede oluşan ortalama faiz oranıdır.

SORU 4 – Gazetelere yansıyan 1999 yılı nemalarına uygulanan faizin Yüzde 1,6 oranında olduğu belirtilmektedir. Bu doğru mudur? Doğru ise bu oran belirlenirken kıstasınız ne olmuştur?

CEVAP 4 – Nema oranı ise, YPK'nın 19.12.1989 Tarih ve 89/T-133 Sayılı Kararı gereğince; 3417 Sayılı Kanun hükümlerine göre T.C. Ziraat Bankası Ankara Merkez Şubesinde açılan ÇTTH'ye yatırılan tasarruf kesintileri/katkı paylarının ve gecikme zamlarının aynı Kanun'un 5'inci maddesi hükümlerine göre nemalandırılması sonucu tahakkuk eden gelirler ile gecikme zamlarının toplamından, T.C. Ziraat Bankası komisyonu ve diğer giderlerin düşülmesinden sonra bulunan meblağın; hak sahiplerinin ÇTTH'ye yatırılmış tasarruf tutarına bölünmesi suretiyle bulunmaktadır.

89/T-133 Sayılı YPK Kararı gereğince yukarıda belirtilen hesaplama ile bulunmakta olan nema oranlarının resen ve keyfi olarak tespit edilmesi mümkün bulunmamaktadır.

ÇTTH bünyesinde vadeleri ve getirileri itibariyle farklı menkul kıymetleri barındıran bir portföy niteliğindedir. Dolayısıyla, hesaplanan nema oranında portföyde bulunan her bir menkul kıymetin faizi ve ağırlığı önem kazanmaktadır. Ayrıca, nema oranı kümülatif olarak hesaplandığı için yıllık bazdaki getiri oranını vermemektedir.

Bu nedenle, kümülatif nema oranından yıllık nema oranlarına ulaşmak ve bu oranı diğer yatırım araçlarının getirileriyle karşılaştırmak yanıltıcı sonuçlar doğurmaktadır

Kaldı ki, 1998 yılı Şubat ayında % 273,99 oranı üzerinden 153,0 trilyon TL, 1999 yılı Şubat ayında % 288,31 oranı üzerinden 280,0 trilyon TL nema ödemesi yapılmıştır. 2000 yılı Şubat ayında ise % 292,82 oranı üzerinden 480,0 – 500,0 trilyon TL arasında nema ödemesi yapılacağı tahmin edilmektedir. Bu çerçevede, 2000 yılında nema ödemelerindeki toplam artış % 75,0 civarındadır.